

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
prednesené 22. októbra 2015¹

Vec C-94/14

Flight Refund Ltd
proti
Deutsche Lufthansa AG[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal

Kúria (Najvyšší súd, Maďarsko)]

„Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Žaloba na náhradu škody v dôsledku meškania letu — Európsky platobný rozkaz vydaný v členskom štáte, ktorý nemá žiadnu spojitosť so sporom — Určenie súdu príslušného rozhodovať v sporových konaniach“

1. Prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania predložený Kúria (maďarský Najvyšší súd) nastoľuje neobvyklé otázky týkajúce sa Montrealského dohovoru², nariadenia Brusel I³, nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave⁴, a nariadenia o európskom platobnom rozkaze (ďalej len „nariadenie o EPR“)⁵.

2. Komplexné – a trochu nejasné – okolnosti v konaní vo veci samej možno zhrnúť takto. Cestujúca maďarskej štátnej príslušnosti si uplatnila svoj nárok na náhradu škody za meškание letu z Newark (New Jersey, Spojené štáty americké) do Londýna (Spojené kráľovstvo), na základe nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave, proti leteckému dopravcovi so sídlom v Nemecku. Cestujúca previedla toto právo na spoločnosť so sídlom v Spojenom kráľovstve, ktorej bol doručený európsky platobný rozkaz od notárky v Maďarsku, vydaný na základe postupu stanoveného v nariadení o EPR. Príslušnosť notárky bola založená na základe (nesprávneho) maďarského prekladu ustanovenia upravujúceho právomoc v Montrealskom dohovore. Letecký dopravca podal proti európskemu platobnému rozkazu odpor a uviedol v ňom, že predmetné letecké spojenie neprevádzkuje. Za takýchto okolností, podľa nariadenia o EPR, konanie pokračuje „na príslušnom súde členského štátu pôvodu (menovite Maďarsko, v ktorom bol európsky platobný rozkaz vydaný). V nariadení Brusel I však nie je uvedený žiadny zjavný právny základ umožňujúci určiť, ktorý súd má právomoc rozhodnúť vo veciach žaloby na náhradu škody. Je na Kúria, aby určil príslušný súd, avšak Kúria sa necíti byť oprávnený tak urobiť bez ďalších pokynov týkajúcich sa výkladu príslušných ustanovení práva EÚ.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Dohovor o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu, uzavretý v Montreale 28. mája 1999, podpísaný Európskym spoločenstvom 9. decembra 1999 na základe článku 300 ods. 2 ES a schválený v jeho mene rozhodnutím Rady 2001/539/ES z 5. apríla 2001 (Ú. v. ES L 194, s. 38; Mím. vyd. 07/005, s. 491).

3 — Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mím. vyd. 19/004, s. 2).

4 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, s. 1).

5 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, s. 1).

Právny rámec

Montrealský dohovor

3. Článok 19 Montrealského dohovoru stanovuje, že dopravca je zodpovedný za škodu spôsobenú meškaním v leteckej preprave cestujúcich, batožiny alebo nákladu.

4. Článok 33 Montrealského dohovoru má názov „Jurisdikcia“. Článok 33 ods. 1 stanovuje: „Žaloba na náhradu škody musí byť podaná podľa voľby žalobcu na území jedného zo zmluvných štátov, buď na súde v mieste sídla dopravcu alebo v mieste jeho hlavného miesta podnikania, alebo tam, kde má obchodné miesto, v ktorom bola uzavretá zmluva o preprave, alebo na súde v mieste určenia.“

5. Toto ustanovenie tak ponúka dve možnosti – súde v mieste sídla alebo v mieste podnikania dopravcu, alebo súde v mieste určenia. V oboch prípadoch musia byť tieto súde na území jedného zo zmluvných štátov.

6. Článok 33 bol však preložený do maďarčiny tak, že výraz „na území jedného zo zmluvných štátov“, sa môže javiť ako samostatná (tretia) možnosť pre žalobcu, a nie ako podmienka uplatňujúca sa na dve nasledujúce možnosti.⁶ Prinajmenšom na rozdiel od autentickkej anglickej, francúzskej a španielskej verzie,⁷ by maďarský text mohol spočiatku vyvolávať dojem, že žaloba na náhradu škody môže byť podaná, podľa výberu žalobcu, a) na území jedného zo zmluvných štátov, b) na súde v mieste sídla dopravcu alebo v mieste jeho hlavného miesta podnikania, alebo tam, kde má obchodné miesto, alebo c) na súde v mieste určenia. [Pri druhom prečítaní je možné takýto výklad rýchlo odmietnuť, keďže možnosti b) a c) sú relevantné, iba ak je žaloba podaná mimo územia ktoréhokoľvek zmluvného štátu – a teda v štáte, ktorý nie je viazaný Montrealským dohovorom.]

Nariadenie Brusel I

7. Je všeobecným pravidlom, že podľa článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 3 ods. 1 a článkom 5 ods. 1 a 5 nariadenia Brusel I, osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na náhradu škody vyplývajúcu zo zmluvnej povinnosti len na súdoch daného štátu, alebo na súdoch v tých štátoch, kde došlo k predmetnému plneniu povinnosti. Takým miestom je v prípade poskytnutia služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť. V sporoch týkajúcich sa činnosti organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky je možné osobu žalovať na súdoch podľa miesta organizačnej zložky, obchodného zastúpenia alebo inej pobočky.

8. Aj keď existuje celý rad možných výnimiek z tohto všeobecného pravidla, zdá sa, že len tri z nich môžu byť, aspoň teoreticky, relevantné v konaní v prejednávanej veci.

6 — Existujú dve „oficiálne“ verzie Montrealského dohovoru v maďarčine, jedna je v *Úradnom vestníku Európskej únie*, maďarské mimoriadne vydanie, kapitola 7, zväzok 5, s. 492, druhá v 2005. évi VII. törvény (Maďarský zákon č. VII z roku 2005), ktorý začlenil dohovor do maďarského práva. Ani jedna verzia Montrealského dohovoru však nie je autentická. Dve verzie článku 33 ods. 1 sa v samotnom znení výrazne líšia, ale v oboch zneniach „either... or...“ v anglickom znení sú preložené „vagy... vagy...“. Vo verzii uvedenej v *Úradnom vestníku Európskej únie* nie je čiarka pred prvým „vagy“, takže by sa to mohlo chápať skôr ako „or“ než ako „either“. Vo verzii uvedenej v zákone č. VII z roku 2005 však je čiarka, hoci Kúria ho v návrhu na začatie prejudiciálneho konania cituje bez čiarky. V oboch verziách je čiarka pred druhým „vagy“.

7 — Ostatné autentické znenia sú v arabčine, čínštine a ruštine. Pokiaľ ide o francúzštinu, výrazu „either... or...“ zodpovedá výraz „soit... soit...“, zatiaľ čo v španielčine je to „sea... sea...“. V oboch jazykových verziách je čiarka pred prvou z dvojice, takže je jasné, že „na území jedného zo zmluvných štátov“ je podmienkou uplatňujúcou sa na obidve nasledujúce možnosti.

9. Po prvé podľa článku 16 ods. 1 spotrebiteľ môže žalovať druhého účastníka zmluvy buď na súdoch členského štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, alebo na súdoch podľa miesta bydliska spotrebiteľa. Podľa článku 15 ods. 3 sa však táto výnimka neuplatňuje na prepravné zmluvy s výnimkou tých, ktorých predmetom je zabezpečenie dopravy a ubytovania za jednu cenu. V prejednávanej veci neexistuje žiadny údaj o tom, či predmetný let mohol tvoriť časť takéhoto balíka cestovných služieb.

10. Po druhé článok 23 (vykladaný, v súvislosti so spotrebiteľskými zmluvami, spolu s článkom 17) upravuje podmienky, na základe ktorých sa účastníci zmluvy môžu dohodnúť, že súd alebo súdy členského štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli v súvislosti s konkrétnym vzťahom. V prejednávanej veci neexistuje žiadny náznak o tom, či takáto dohoda existovala.

11. Po tretie podľa článku 24 súd členského štátu má právomoc vtedy, ak sa žalovaný zúčastní konania, nezávisle od právomoci odvodennej od iných ustanovení nariadenia, okrem prípadu, keď sa žalovaný zúčastní konania, len aby namietol absenciu právomoci. Naopak podľa článku 26 ods. 1 ak osoba, ktorá má bydlisko v jednom členskom štáte, je žalovaná na súde iného členského štátu a nezúčastní sa konania, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc, pokiaľ nemožno právomoc založiť na ustanoveniach tohto nariadenia.

12. Ďalším ustanovením relevantným v konaní vo veci samej môže byť článok 27 ods. 1, ktorý stanovuje: „Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.“

Nariadenie o cestujúcich v leteckej doprave

13. Nariadenie o cestujúcich v leteckej doprave upravuje minimálne práva cestujúcich, keď im bol proti ich vôli odmietnutý nástup do lietadla, alebo bol ich let zrušený alebo ich let má meškanie (článok 1 ods. 1). Uplatňuje sa na cestujúcich odlietajúcich z letiska na území členského štátu, ktorý podlieha ustanoveniam zmluvy [článok 3 ods. 1 písm. a)] alebo, ak prevádzkujúci letecký dopravca je dopravca Spoločenstva prilietajúci na letisko nachádzajúce sa na území členského štátu z letiska umiestneného v tretej krajine [článok 3 ods. 1 písm. b)]. Dopravcom Spoločenstva sa na tieto účely rozumie letecký dopravca s platnou prevádzkovou licenciou udelenou členským štátom [článok 2 písm. c)].

14. V prípade, že je let zrušený, článok 5 ods. 1 písm. c) priznáva cestujúcim právo na náhradu v súlade s článkom 7. Podľa článku 7 ods. 1 písm. c) v prípade všetkých letov nad 3 500 kilometrov, ktoré sú mimo Spoločenstva (kategória do ktorej spadá let prejednávaný v konaní vo veci samej), je výška náhrady 600 eur. Podľa článku 7 ods. 2 písm. c) však môže byť pre tú istú kategóriu letov výška znížená o 50 %, ak sa cestujúcemu ponúkne presmerovanie náhradným letom, ktorého čas priletu nepresiahne plánovaný čas priletu pôvodne rezervovaného letu o štyri hodiny. Pre ostatné kategórie letu sú relevantným oneskorením času priletu dve prípadne tri hodiny.

15. Článok 6 sa týka, pokiaľ ide o jeho znenie, povinností prevádzkujúceho leteckého dopravcu v prípade, že odôvodnene očakáva, že let bude mať meškanie voči plánovanému času odletu. Tieto povinnosti sa uplatňujú v prípade letu nad 3 500 kilometrov mimo Spoločenstva, ak meškanie voči času odletu presahuje štyri hodiny. V závislosti od konkrétnych okolností je dopravca povinný poskytnúť starostlivosť (vo forme občerstvenia, ubytovania, prepravy atď.) a/alebo náhradu alebo presmerovanie.

16. Tento článok nepriznáva cestujúcim náhradu v prípade meškania a neodkazuje na meškanie mimo plánovaný čas priletu. Súdny dvor však vykladal články 5, 6 a 7 spoločne, v zmysle cieľa nariadenia, ktorým je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany cestujúcich bez ohľadu na to, či im bol odmietnutý nástup do lietadla, alebo bol ich let zrušený alebo ich let má meškanie, v tom zmysle, že s cestujúcimi,

ktorých lety meškajú, sa môže zaobchádzať, na účely uplatnenia práva na náhradu, ako s cestujúcimi, ktorých lety boli zrušené, a môžu sa tak dovolávať práva na náhradu škody podľa článku 7 nariadenia, ak utrpia, z dôvodu meškania letu, časovú stratu troch alebo viac hodín.⁸

17. Nariadenie o cestujúcich v leteckej doprave neobsahuje žiadne osobitné pravidlá v oblasti právomoci v prípade sporu týkajúceho sa jeho uplatnenia.

Nariadenie o EPR

18. Účelom nariadenia o EPR je predovšetkým zjednodušiť a urýchliť súdne konanie a znížiť náklady na takéto konanie v cezhraničných sporoch, ktoré sa týkajú nepopretých peňažných pohľadávok [článok 1 ods. 1 písm. a)]. Toto nariadenie sa uplatňuje, podľa článku 2 ods. 1 a článku 3 ods. 1 vykladaných spoločne, v občianskych a obchodných veciach, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci. Článok 4 zavádza európske konanie o platobnom rozkaze „na účely uspokojovania peňažných pohľadávok s určenou výškou, ktoré sú splatné v čase podania návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu“. Navrhovateľovi však nič nebráni v tom, aby pri uspokojovaní takejto pohľadávky využil iné konanie dostupné podľa práva členského štátu alebo práva EÚ (článok 1 ods. 2). V súlade s článkom 5 ods. 1 členský štát, v ktorom je európsky platobný rozkaz vydaný, je „členský štát pôvodu“ a článok 5 ods. 3 definuje „súd“ ako „akýkoľvek orgán v členskom štáte s právomocou vo vzťahu k európskym platobným rozkazom alebo akejkoľvek inej súvisiacej záležitosti“.

19. Článok 6 ods. 1 stanovuje: „Na účely uplatňovania tohto nariadenia sa právomoc súdu určuje v súlade s príslušnými pravidlami práva Spoločenstva, najmä s nariadením (ES) č. 44/2001“.

20. Podľa článku 7 ods. 1 sa návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu podáva prostredníctvom vzorového tlačiva, ako je uvedené v prílohe I. Okrem podrobností samotnej pohľadávky musí návrh uvádzať odôvodnenie právomoci. Časť 3 vzorového tlačiva uvádza 13 možných odôvodnení, ktoré nevyžadujú ďalšie osobitné vysvetlenie, zatiaľ čo odôvodnenie 14 je formulované ako „Iné (prosím uviesť podrobnosti)“. „Poučenie“, tiež obsiahnuté v prílohe I, stanovuje okrem iného: „Ak sa návrh týka pohľadávky voči spotrebiteľovi zo spotrebiteľskej zmluvy, musí byť podaný na príslušnom súde členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko. V ostatných prípadoch musí byť návrh podaný na súde, ktorý má právomoc v súlade s pravidlami [nariadenia Brusel I]. ...“

21. Podľa článku 8 súd konajúci vo veci návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu musí preskúmať na základe tlačiva návrhu, či sú splnené požiadavky ustanovené okrem iného v článku 6 (o právomoci); preskúmanie sa môže uskutočniť „automatizovaným postupom“ (aj keď nie je uvedené, čo má takýto postup zahŕňať). Podľa článku 11, ak nie sú splnené požiadavky, návrh sa zamietne, proti takémuto zamietnutiu však nie je prípustný opravný prostriedok a nemôže byť ani prekážkou akéhokoľvek iného konania. Ak sú splnené všetky osobitné požiadavky, európsky platobný rozkaz je vydaný a doručený odporcovi v súlade s článkom 12.

22. Článok 16 je nazvaný „Odpor proti európskemu platobnému rozkazu“. V súlade s článkom 16 ods. 1 až 3 môže odporca podať odpor na súd pôvodu do 30 dní od doručenia rozkazu prostredníctvom vzorového tlačiva, na ktorom uvedie len to, že pohľadávku popiera, pričom nemusí uviesť dôvody.

⁸ — Rozsudky vo veci Sturgeon a i. (C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, body 40 až 69) a Nelson a i. (C-581/10 a C-629/10, EU:C:2012:657, body 28 až 40). Pozri tiež rozsudok vo veci Folkerts (C-11/11, EU:C:2013:106). V rozsudku Sturgeon a i. (v bodoch 57 a 58 rozsudku), Súdny dvor dospel k nediferencovanému kritériu straty času troch alebo viac hodín pre všetky lety (v protiklade k diferencovanému oneskoreniu v rozsahu dvoch, troch alebo štyroch hodín, v závislosti od kategórie letu, stanovenému v článkoch 6 a 7 nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave) vypočítanému na základe článku 5 ods. 1 písm. c) pododsek iii), ktorý sa týka presmerovania po informovaní o zrušení, ktoré cestujúcim umožní odletieť maximálne hodinu pred plánovaným časom odletu a dosiahnuť konečné cieľové miesto maximálne dve hodiny po plánovanom čase priletu. Pridaním týchto dvoch časových úsekov v trvaní jednej alebo dvoch hodín Súdny dvor dospel k pojmu „strata času“ v trvaní troch hodín, bez ohľadu na kategóriu letu, v súvislosti s ktorým sa má náhrada uvedená v článku 7 zaplatiť v prípade meškania.

23. Článok 17 ods. 1 prvý pododsek stanovuje: „Ak sa odpor podá v lehote ustanovenej v článku 16 ods. 2, konanie pokračuje na príslušnom súde členského štátu pôvodu v súlade s pravidlami riadneho občianskeho súdneho konania, pokiaľ navrhovateľ vyslovene nepožiadal o ukončenie konania v takomto prípade“ (požiadať o to môže vyplnením prílohy 2 vzorového tlačiva). Podľa článku 17 ods. 2 pokračovanie takéhoto konania ako riadneho občianskeho súdneho konania sa riadi právom členského štátu pôvodu.

24. Ak odpor nebol doručený v stanovenej lehote, článok 18 ods. 1 stanovuje, že súd pôvodu bezodkladne vyhlási európsky platobný rozkaz za vykonateľný.

25. Článok 20 upravuje „Preskúmanie vo výnimočných prípadoch“. Predovšetkým článok 20 ods. 2 stanovuje: „Po uplynutí lehoty ustanovenej v článku 16 ods. 2 je odporca oprávnený požiadať aj o preskúmanie európskeho platobného rozkazu na príslušnom súde členského štátu pôvodu, kde bol európsky platobný rozkaz zjavne chybné vydaný, s prihliadnutím na požiadavky ustanovené v tomto nariadení alebo z dôvodu iných výnimočných okolností.“ Podľa článku 20 ods. 3, ak súd rozhodne, že preskúmanie je odôvodnené, európsky platobný rozkaz sa stane neplatným, v opačnom prípade zostáva v platnosti.

26. Článok 26 stanovuje: „Všetky procesné otázky, ktoré nie sú osobitne upravené v tomto nariadení, sa riadia vnútroštátnym právom“.

Maďarská právna úprava

27. Podľa § 59 ods. 1 zákona č. L z roku 2009 o platobnom rozkaze (2009. évi L. törvény a fizetési meghagyásos eljárásról), sú notári príslušní vydávať európsky platobný rozkaz s pôsobnosťou v celom Maďarsku.

28. Podľa § 38 ods. 1 a 3 tohto zákona v prípade podania odporu proti platobnému rozkazu notár postúpi spis týkajúci sa konania súdu označenému navrhovateľom alebo v prípade, že navrhovateľ neoznačil súd, notár postúpi spis súdu, ktorý je miestne príslušný podľa predpisov stanovených v zákone č. III z roku 1952 o občianskom súdnom poriadku (1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról).

29. Podľa § 30 ods. 2 tohto občianskeho súdneho poriadku v prípade žaloby proti právnickej osobe, ktorá nemá sídlo na území Maďarska, je miestne príslušný súd v mieste sídla žalobcu, ktorý je tuzemskou právnickou osobou, alebo v mieste bydliska alebo v mieste pobytu žalobcu, ktorý je tuzemskou fyzickou osobou.

30. Podľa § 36 ods. 2 žaloby týkajúce sa pohľadávok vyplývajúcich z transakcie uzavretej hospodárskym subjektom v rámci jeho činnosti je možné podať aj na súde v mieste uzavretia alebo plnenia zmluvy. Podľa § 37 žalobu o náhradu škody je možné podať na súde v mieste, kde došlo ku skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody alebo v mieste vzniku škody.

31. Podľa § 43 ods. 1 je súd povinný namietiť svoju miestnu nepríslušnosť *ex officio*, ale môže preskúmať správnosť namietaných skutočností s cieľom určiť, či je miestne príslušný, len vtedy, ak odporujú známym skutočnostiam alebo skutočnostiam, o ktorých súd formálne vedel, alebo ak sú nepravdepodobné alebo ich druhý účastník konania spochybňuje.

32. V prípade sporu týkajúceho sa príslušnosti vyžaduje § 45 ods. 1 a § 45 ods. 2 písm. c), aby Kúria označil príslušný súd.

33. Podľa § 130 ods. 1 súd odmietne žalobu ako neprípustnú bez predvolania účastníkov konania, ak sa ukáže, že predovšetkým i) právomoc maďarských súdov na rozhodnutie vo veci je vylúčená na základe zákona alebo medzinárodnej zmluvy, ii) na rozhodnutie o nároku je vecne príslušný iný súd alebo orgán, alebo iii) že na rozhodnutie veci v sporovom konaní je miestne príslušný iný súd.

34. Podľa § 157 súd konanie zastaví, ak mala byť žaloba z týchto dôvodov odmietnutá ako neprípustná bez predvolania účastníkov konania. Podľa § 157/A ods. 1 v prípade, že nebolo namieste odmietnuť žalobu ako neprípustnú bez predvolania účastníkov konania z daného dôvodu, ale že právomoc maďarských súdov nie je možné založiť na žiadnom právnom predpise, súd zastaví konanie, ak sa okrem iného žalobca nedostavil na prvé pojednávanie a nepodal vyjadrenie k žalobe.

Skutkový stav, konanie a prejudiciálne otázky

35. Na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania je možné zhrnúť skutkový stav a konanie vo veci samej nasledovne.

36. Cestujúci v leteckej doprave previedol svoj nárok na náhradu škody za meškanie letu na Flight Refund Ltd (ďalej len „Flight Refund“), spoločnosť so sídlom v Spojenom kráľovstve, ktorá sa špecializuje na vymáhanie takýchto pohľadávok. Flight Refund následne podala u maďarskej notárky návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu proti spoločnosti Deutsche Lufthansa AG (ďalej len „spoločnosť Lufthansa“), spoločnosti so sídlom v Nemecku. Svoj návrh týkajúci sa sumy 600 eur odôvodila tým, že v dôsledku prevodu má voči spoločnosti Lufthansa nárok na náhradu škody z dôvodu meškania letu LH7626, ktoré trvalo dlhšie ako tri hodiny.⁹

37. Notárka vydala európsky platobný rozkaz bez toho, aby zistovala miesto uzavretia zmluvy, miesto jej plnenia, miesto vzniku údajnej škody, miesto podnikania dopravcu, kde bola uzavretá zmluva o preprave, či cieľ letu. Vyhlásila, že má právomoc z toho dôvodu, že Maďarsko je zmluvným štátom Montrealského dohovoru. Spoločnosť Lufthansa podala odpor, v ktorom uviedla, že označené letecké spojenie neprevádzkuje a že prevádzkovateľom spojenia je United Airlines.¹⁰

38. Právna zástupkyňa Flight Refund vyhlásila, že nevedela po začatí sporového konania označiť príslušný súd. Notárka sa následne obrátila na Kúria, aby označil príslušný súd a uviedla, že: maďarské súdy boli príslušné podľa článku 33 ods. 1 Montrealského dohovoru; nebolo možné určiť, ktorý konkrétny súd je oprávnený rozhodovať v tomto konaní, keďže žiadny z účastníkov nemal sídlo na území Maďarska; z návrhu nevyplývalo miesto uzavretia zmluvy, ani miesto jej plnenia; keďže let LH7626 je prevádzkovaný medzi Newarkom a Londýnom, miesto vzniku škody môže byť v Spojených štátoch alebo v Spojenom kráľovstve; a spoločnosť Lufthansa tvrdila, že prevádzkovateľom spojenia boli United Airlines.

39. Na základe vlastného pochopenia danej situácie sa Kúria obrátil na Súdny dvor, ktorému predložil päť prejudiciálnych otázok, z ktorých prvé tri sa týkali nároku na náhradu škody na základe článku 19 Montrealského dohovoru a vzájomného vzťahu medzi pravidlami príslušnosti obsiahnutými v tomto dohovore a tými, ktoré sú obsiahnuté v nariadení o EPR a nariadení Brusel I. Štvrtá otázka sa týkala možnosti preskúmania *ex officio* európskeho platobného rozkazu vydaného v rozpore s príslušnými predpismi alebo zastavenia konania, zatiaľ čo piata otázka sa týkala prípadnej povinnosti určiť maďarský súd za príslušný rozhodovať v sporovom konaní týkajúcom sa takéhoto návrhu, a to aj pri neexistencii akejkoľvek spojitosti odôvodňujúcej príslušnosť maďarských súdov.

9 — Zmluva o postúpení pohľadávky a návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu v spise, ktorý Kúria odovzdal Súdnemu dvoru, prezrádzajú, že cestujúcou bola žena s adresou v Budapešti, že Flight Refund požiadala svoju maďarskú právnu zástupkyňu, aby konala v jej mene a že to bola práve táto právna zástupkyňa, ktorá predložila návrh notárke.

10 — Z odporu, ktorý je tiež súčasťou spisu, vyplýva, že toto spresnenie bolo pripísané na prázdne miesto na konci vzorového tlačiva, ktoré neobsahuje časť umožňujúcu odpor odôvodniť. Spoločnosť Lufthansa v odpore neuviedla žiadnu otázku týkajúcu sa právomoci.

40. Písomné pripomienky pôvodne predložili nemecká a maďarská vláda, ako aj Komisia, a boli oznámené, okrem iného, účastníkom konaní vo veci samej.

41. Právna zástupkyňa Flight Refund následne písomne oznámila Súdnemu dvoru, že Kúria informovala o tom, že nárok na náhradu škody nebol založený na článku 19 Montrealského dohovoru, ale na nariadení o cestujúcich v leteckej doprave, aj keď základom návrhu týkajúceho sa príslušnosti maďarských súdov bol článok 33 Montrealského dohovoru. Vysvetlila, že základ návrhu neuviedla v žiadosti, pretože tam nebola žiadna časť, ktorá by vyžadovala takéto informácie; článok 33 Montrealského dohovoru však uviedla ako základ pre príslušnosť podľa bodu 14 časti 3 tlačiva, pretože v ňom bolo uvedené ustanovenie, ktoré obsahovalo pravidlá príslušnosti v prípade nárokov na náhradu škody z dôvodu meškania v leteckej doprave, zatiaľ čo nariadenie o cestujúcich v leteckej doprave takéto pravidlo neobsahuje.

42. V zmysle tohto oznámenia a v súlade s článkom 101 ods. 1 rokovacieho poriadku vyzval Súdny dvor Kúria, aby objasnil právny základ pohľadávky v prejednávanej veci a totožnosť prevádzkujúceho leteckého dopravcu na účely nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave.

43. V odpovedi Kúria uviedol, že návrh Flight Refund bol v skutočnosti založený na článkoch 6 a 7 nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave, ale že jeho odkaz na príslušnosť maďarských súdov bol založený na článku 33 Montrealského dohovoru. Z tohto dôvodu Kúria stiahol svoje prvé tri otázky a pozmenil piatu otázku. Keďže na základe vnútroštátnych procesných pravidiel nebolo možné vykonať ďalšie dokazovanie, nebol schopný poskytnúť ďalšie informácie týkajúce sa totožnosti prevádzkujúceho leteckého dopravcu.

44. Súdny dvor bol požiadaný, aby odpovedal na nasledujúce dve prejudiciálne otázky:

- „1. Môže byť európsky platobný rozkaz, ktorý bol vydaný v rozpore s účelom [nariadenia o EPR] alebo orgánom, ktorý nemá medzinárodnú právomoc, predmetom preskúmania *ex offi*? Alebo musí byť sporové konanie začaté v dôsledku podania odporu pri nedostatku príslušnosti zastavené *ex offi* alebo na návrh?
2. V prípade, že sú maďarské sudy príslušné na rozhodovanie v sporovom konaní, majú sa vnútroštátne pravidlá upravujúce príslušnosť vykladať v tom zmysle, že Kúria pri určení príslušnosti súdu má určiť aspoň jeden súd, ktorý má aj v prípade absencie príslušnosti a právomoci stanovenej procesnými právnymi predpismi členského štátu povinnosť rozhodovať v sporovom konaní začatom v dôsledku podania odporu?“

45. Kúria vo svojej odpovedi ďalej uviedol, že bolo naďalej potrebné overiť si, či v prípade, že nariadenie o cestujúcich v leteckej doprave neobsahuje potrebné pravidlá, právomoc pri uplatnení nároku v konaní vo veci vydania európskeho platobného rozkazu podľa tohto nariadenia má upravovať Montrealský dohovor, nariadenie Brusel I alebo iné pravidlá. Okrem toho potreboval vedieť, či článok 17 ods. 1 nariadenia o EPR stanovuje pravidlá príslušnosti, ktoré, nezávisle od nariadenia Brusel I, zakladajú právomoc súdov členského štátu pôvodu.

46. Po tom, čo Kúria odpovedal a pozmenil otázky, samotné Maďarsko predložilo ďalšie písomné vyjadrenie. Pojednávanie nebolo navrhnuté a ani sa neuskutočnilo.

Posúdenie

Prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania

47. Vo svojich pripomienkach nemecká vláda tvrdila, že návrh na začatie prejudiciálneho konania môže byť neprípustný buď v celom rozsahu, z dôvodu, že z internetových stránok Flight Refund sa zdá, že spoločnosť prerušila svoju činnosť, alebo pokiaľ ide o prvé tri otázky, z dôvodu, že výklad Montrealského dohovoru nie je relevantný pre rozhodnutie v konaní vo veci samej.

48. Vzhľadom na to, že Kúria potvrdil, že konanie pred ním naďalej prebieha, a stiahol prvé tri prejudiciálne otázky, nie je potrebné ďalej posudzovať tieto aspekty.

O podstate návrhu na začatie prejudiciálneho konania

49. Základnou otázkou v prejednávanej veci je: čo je potrebné urobiť, ak bol európsky platobný rozkaz vydaný príslušným orgánom v členskom štáte, ktorého súdy nemajú právomoc zaoberať sa tvrdením uvedeným v návrhu a keď sporové konania začaté po podaní odporu má prebiehať na „príslušných súdoch členského štátu pôvodu“? Ako poznamenala nemecká vláda, v nariadení o EPR neexistuje žiadne pravidlo pre riešenie takejto situácie.

50. Prostredníctvom svojich otázok uvažuje Kúria o dvoch možnostiach. Po prvé samotný Kúria by mohol byť oprávnený, bez toho, aby bolo nutné určiť súd, ktorý by sa zaoberal podstatou základného návrhu, preskúmať európsky platobný rozkaz, na základe ktorého rozhodol – za predpokladu, že rozkaz bol zjavne nesprávne vydaný, vzhľadom na požiadavky stanovené v nariadení o EPR – že bol od samého začiatku neplatný alebo zastavil konanie. Po druhé Kúria môže byť vyzvaný, a to aj v prípade neexistencie akéhokoľvek identifikovateľného základu týkajúceho sa príslušnosti, určiť maďarský súd, ktorý rozhodne o návrhu.

51. Skôr než dôjde k preskúmaniu, či je možné uplatniť niektorý z týchto postupov (zdá sa, že ani jeden nemôže byť vykladaný v tom zmysle, v akom to *vyžaduje* právna úprava, a javí sa byť vhodnejšie posúdiť ich spoločne), je podľa môjho názoru užitočné preskúmať, k čomu doteraz v danej veci došlo, v porovnaní s tým, k čomu dôjsť malo. Myslím, že je v tomto zmysle namieste povedať, že zložitost', z ktorej má Kúria teraz nájsť východisko, vznikla predovšetkým v dôsledku základných chýb Flight Refund a jej právnej zástupkyne a následne notárky, ktorá európsky platobný rozkaz vydala. Tieto chyby maria cieľ nariadenia o EPR, ktorým je zjednodušenie a urýchlenie cezhraničných sporov, ktoré sa týkajú nepopretých peňažných pohľadávok.¹¹

52. Po prvé Flight Refund sa nemala spoliehať na Montrealský dohovor pri určení právomoci súdu pre vydanie európskeho platobného rozkazu proti spoločnosti Lufthansa v Maďarsku.¹² Podľa článku 6 nariadenia o EPR sa právomoc súdu určuje v súlade s „príslušnými pravidlami práva Spoločenstva, najmä s nariadením (ES) č. 44/2001“. Hoci „príslušné pravidlá práva Spoločenstva“ by v zásade mohli zahŕňať Montrealský dohovor, Súdny dvor už rozhodol, ako bolo uvedené v písomných pripomienkach, že právomoc týkajúca sa pohľadávok podľa nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave je upravená len v nariadení Brusel I.¹³ Navyše „Poučenie“ pri vydaní európskeho platobného rozkazu

11 — „Oh, what a tangled web we weave, when first we practise to deceive!“ napísal Sir Walter Scott v Marmion (Spev VI, XVII). Nechcem obviňovať žiadnu stranu z podvodu, ale sieť, ktorá bola utkaná, je naozaj zamotaná a je hodná tých najprefikanejších profesorov práva, keď sa pokúšajú zmiast' študentov pri skúške.

12 — Neexistuje žiadny náznak, či Flight Refund kontaktovala spoločnosť Lufthansa pred podaním návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu. Podľa jej webovej stránky (<http://flight-refund.eu/>) ide zrejme o jej súčasnú prax. Je možné, že tak urobila, no spoločnosť Lufthansa jednoducho neodpovedala. Ak áno, spoločnosť Lufthansa musí niesť zodpovednosť za zmätok, ktorý nastal, pretože krátka odpoveď v zmysle, že United Airlines bola prevádzkujúcim leteckým dopravcom, by (pravdepodobne) prerušila konanie o vydanie európskeho platobného rozkazu proti nej.

13 — Rozsudok vo veci Rehder (C-204/08, EU:C:2009:439, body 26 až 28 a tam citovaná judikatúra).

jasne uvádza, že sú to práve pravidlá nariadenia Brusel I, ktoré sa majú dodržiavať (pozri bod 20 vyššie). V každom prípade musí byť samozrejme, že každé pravidlo o právomoci, obsiahnuté v Montrealskom dohovore sa týka začatých konaní upravených týmto dohovorom a nie návrhov upravených inými právnymi nástrojmi. Na rozdiel od nariadenia Brusel I Montrealský dohovor nemá za cieľ stanoviť všeobecne platné pravidlá pre určenie právomoci.

53. Po druhé aj v prípade odkazu na Montrealský dohovor, právna zástupkyňa Flight Refund mala vedieť, že existujú dve odlišné maďarské verzie tohto právneho nástroja,¹⁴ z ktorých ani jedna nebola autentická, ale z ktorých aspoň jednu bolo možné vykladať v zmysle, že výraz „na území jedného zo zmluvných štátov“ *nepredstavoval* samostatný a nezávislý základ pre právomoc, takže odkaz na pôvodnú verziu dohovoru bol nevyhnutný.

54. Po tretie notárka, ktorej bol doručený návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu, si mala overiť tvrdenie Flight Refund, že právomoc bola založená na článku 33 Montrealského dohovoru. Je pravda, že článok 8 nariadenia o EPR umožňuje považovať takéto overenie za „automatizovaný postup“, čo však môže, samozrejme, spôsobiť pochybenie. Na druhej strane maďarský notár je, na účely nariadenia o EPR, súdnym orgánom, a predpokladá sa, že pozná právo, ktoré má uplatňovať, a na základe ktorého je zodpovedný za toto uplatnenie.

55. Právna zástupkyňa Flight Refund a notárka tak mali preskúmať možné základy pre právomoc v zmysle samotného nariadenia Brusel I. Možné základy môžu byť nasledujúce.

56. Po prvé právomoc majú v rámci štruktúry nariadenia Brusel I sudy členského štátu, na území ktorého má odporca bydlisko (článok 2 ods. 1) – v prejednávanej veci je to Nemecko. Po druhé vo veciach týkajúcich sa zmluvy majú túto právomoc sudy, kde došlo k predmetnému plneniu povinnosti [článok 5 ods. 1 písm. a)]. Vzhľadom na to, že nárok na náhradu škody vzniká z údajného meškania priletu, miestom plnenia je podľa môjho názoru miesto priletu – teda Londýn. V dôsledku toho boli súdmi pre podanie návrhu na vydanie európskeho platobného rozkazu a súdmi s najjasnejšou právomocou zjavne sudy v Nemecku alebo Anglicku.

57. Treťou možnosťou môžu byť sudy v mieste, v ktorom mala sídlo organizačná zložka, obchodné zastúpenia alebo iná pobočka spoločnosti Lufthansa (článok 5 ods. 5), v prípade, že bola letenka zakúpená v takejto organizačnej zložke, obchodnom zastúpení alebo inej pobočke. V prejednávanej veci je to tak, a vzhľadom na to, že sa zdá, že cestujúci má bydlisko v Maďarsku, je možné uvažovať aj o právomoci maďarských súdov. Kúria však bude musieť preskúmať túto otázku, vzhľadom na to, že v tomto štádiu nie je známe, v ktorom mieste bola letenka zakúpená.

58. Je možné poznamenať – aj keď to nie je priamo relevantné –, že vyššie uvedené tri základy pre určenie právomoci zodpovedajú tým, ktoré sú uvedené v článku 33 ods. 1 Montrealského dohovoru v prípade, že nesprávny základ „na území jedného zo zmluvných štátov“ zanikol.

59. Ďalším možným základom, na ktorom je možné postaviť právomoc maďarských súdov, je bydlisko cestujúceho. Je pravda, že maďarské právne predpisy, ktoré umožňujú podať žalobu v Maďarsku tuzemskou fyzickou osobou, ktorá tam má bydlisko alebo miesto pobytu, proti právnickej osobe, ktorá nemá sídlo na území Maďarska,¹⁵ sa nejavia byť úplne v súlade s nariadením Brusel I, ak ide o všeobecne uplatniteľné pravidlo. Takéto pravidlo by bolo presným opakom všeobecného pravidla

14 — Pozri poznámku pod čiarou 6.

15 — § 30 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku: pozri bod 29 vyššie.

v nariadení Brusel I, ktoré dáva prednosť súdom členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko.¹⁶ Existujú však okolnosti, za akých toto nariadenie uvedenú možnosť dovoľuje – a to vtedy, keď fyzická osoba je spotrebiteľom a žalobu podáva proti druhej zmluvnej strane spotrebiteľskej zmluvy, ktorá, pokiaľ ide o zmluvu o doprave, je súčasťou balíka cestovných služieb.¹⁷

60. V každom prípade bude Kúria opäť musieť preskúmať okolnosti predmetnej zmluvy. Navyše mám pochybnosti, či by bolo možné odkazovať na takýto základ pre právomoc, keď dotknutý spotrebiteľ postúpil pohľadávku spoločnosti zaoberajúcej sa vymáhaním pohľadávok, akou je Flight Refund. Aj napriek tomu, že postúpenie pohľadávky nariadenie Brusel I nerieši¹⁸ a nepoznám žiadnu judikatúru, ktorá by sa o tom zmieňovala, je jasné, že výnimočné pravidlo, prostredníctvom ktorého môže byť súdom v mieste bydliska spotrebiteľa daný rovnaký význam ako súdom v mieste bydliska odporcu, má za cieľ oslobodiť slabšiu zmluvnú stranu od požiadavky uplatniť si nárok na zahraničných súdoch.¹⁹ Táto úvaha neplatí, ak navrhovateľ nie je slabšou zmluvnou stranou – teda spotrebiteľom – ale profesionálnou spoločnosťou zaoberajúcou sa vymáhaním pohľadávok.²⁰

61. Nakoniec je možné, že podmienky, ktorými sa riadi predaj letenky, obsahovali doložku o právomoci. Ak áno, jej platnosť by sa mala posudzovať vo vzťahu k ustanoveniam článku 23, a v prípade jeho uplatniteľnosti, článku 17 nariadenia Brusel I.²¹

62. Na základe dostupných informácií sa mi zdá, že medzinárodnú právomoc maďarských súdov rozhodovať o nároku na náhradu škody na základe nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave nemožno úplne vylúčiť na základe nariadenia Brusel I, aj keď ani Súdny dvor, ani Kúria nemajú žiadne informácie, ktoré by túto právomoc objasnili. Je však možné tvrdiť, že právomoc sa nemôže zakladať na Montrealskom dohovore, a že by bolo potrebných viac informácií na to, aby bolo možné rozhodnúť o právomoci na základe nariadenia Brusel I.

63. Kúria informoval Súdny dvor, že nie je oprávnený preskúmať meritum veci. Aj keď Súdnemu dvoru neprináleží, aby vykladal maďarské právo, zdá sa mi pravdepodobné, že ustanovenia citované Kúriou a uvedené v bode 29 a nasl. vyššie, nevylučujú posúdenie dôkazov vo veci prípustnosti. V každom prípade sa domnievam, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora maďarský občiansky súdny poriadok sa má vykladať tak, aby bola ustanoveniam práva EÚ daná plná účinnosť, vrátane tých, ktoré upravujú právomoc.²²

16 — Pozri bod 7 vyššie.

17 — Pozri bod 9 vyššie.

18 — Naopak, článok 14 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6) stanovuje: „Vzťah medzi postupcom a postupníkom pri postúpení pohľadávky voči inej osobe (ďalej len „dlžník“) sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa podľa tohto nariadenia spravuje zmluva medzi postupcom a postupníkom“. Bohužiaľ, táto kolízna norma nie je nápomocná pri samostatnej otázke právomoci zaoberajúcej sa nárokom voči spoločnosti Lufthansa. Ak by to tak bolo, vec by bola jednoduchá, pretože zmluva o postúpení pohľadávky medzi Flight Refund a cestujúcim uvádza, že otázky, ktoré nie sú upravené v zmluve, majú byť upravené podľa maďarského práva, a že spory medzi týmito stranami patria do výlučnej právomoci Budai Központi Kerületi Bíróság (Ústredný okresný súd v Buda). Aj napriek tomu, že v zmysle článku 14 ods. 2 nariadenia č. 593/2008 má maďarské právo stanoviť „podmienky, za ktorých možno uplatniť postúpenú pohľadávku voči dlžníkovi“, nie je možné to podľa môjho názoru rozšíriť do tej miery, že v prípade spoločnosti Lufthansa, ktorá nie je zmluvnou stranou, bude príslušný súd, ktorý neodvodzuje svoju právomoc z nariadenia Brusel I.

19 — Podobné pravidlá sa uplatňujú na žaloby podané poisťníkom, poisteným alebo príjemcom, proti poisťovateľovi, alebo zamestnancom proti jeho zamestnávateľovi a odôvodnenie 13 nariadenia Brusel I ozrejmuje, že všetky tieto ustanovenia majú za cieľ chrániť slabšieho účastníka normami právomoci, ktoré lepšie chránia jej záujmy.

20 — Na svojej internetovej stránke sa Flight Refund opisuje ako „Váš právny spoločník“, a ako špecialista na spory pri vymáhaní pohľadávok. Z webovej stránky sa tiež zdá, že Flight Refund teraz vykonáva svoju činnosť pod názvom „Flight Refund Kft.“, spoločnosť s ručením obmedzeným registrovaná v Maďarsku so sídlom v Budapešti, a je zmluvným zástupcom PannonHitel Zrt., súkromnej spoločnosti tiež registrovanej v Maďarsku. Zmena sídla však nemá podľa môjho názoru žiadny význam, pretože i) konanie sa začalo podaním zo strany Flight Refund Ltd, registrovanej v Spojenom kráľovstve, a ii), vzhľadom na to, že spoločnosť s ručením obmedzeným nie je spotrebiteľom, jej sídlo nemôže zakladať právomoc.

21 — Pozri bod 10 vyššie.

22 — Pozri v súvislosti s Bruselským dohovorom, ktorý predchádzal nariadeniu Brusel I, rozsudok vo veci Hagen (C-365/88, EU:C:1990:203, bod 20 a tam citovanú judikatúru). Pozri tiež, pokiaľ ide napríklad o nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243), rozsudok vo veci Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 99 a tam citovanú judikatúru).

64. Ak by preskúmanie všetkých skutočností rozhodujúcich vo veci právomoci v zmysle nariadenia Brusel I preukázalo, že maďarské súdy mali právomoc konať vo veci pohľadávky Flight Refund proti spoločnosti Lufthansa založenej na výklade nariadenia o cestujúcich v leteckej doprave Súdnym dvorom, ťažkosti Kúria by neboli nastali.

65. Budem preto predpokladať, že k takémuto preskúmaniu došlo, a že dospelo k záveru, že tieto súdy nemajú právomoc rozhodovať vo veci dotknutej pohľadávky. Za týchto okolností Kúria jednoducho nie je v postavení, aby určil príslušný súd členského štátu pôvodu, pred ktorým môže konanie pokračovať v súlade s bežnými pravidlami občianskeho súdneho poriadku, tak ako je to stanovené v článku 17 ods. 1 nariadenia o EPR.

66. Sága sa však nekončí neuváženým vydaním európskeho platobného rozkazu notárkou.

67. Tento rozkaz bol zaslaný spoločnosti Lufthansa, ktorá podala námietku. Aj keď tak nebola povinná urobiť, spoločnosť Lufthansa odkázala na dôvod, podľa ktorého poprela zodpovednosť, a síce, že dané letecké spojenie neprevádzkovala. Ak by sa to malo považovať za účasť na konaní na účely článku 24 nariadenia Brusel I, mohlo by to udeliť právomoc maďarským súdom.²³ Súdny dvor však rozhodol, že podanie odporu proti európskemu platobnému rozkazu, aj keď doplnené o argumenty týkajúce sa podstaty veci, nemôže byť považované za účasť na konaní na účely článku 24 nariadenia Brusel I.²⁴

68. Odpor má po prvé ten účinok, že európsky platobný rozkaz nemôže byť vyhlásený za vykonateľný v súlade s článkom 18 nariadenia o EPR, a po druhé, že konanie pokračuje na „príslušnom súde členského štátu pôvodu“ podľa článku 17 ods. 1 tohto nariadenia.

69. Do tej doby než bude konanie pokračovať týmto spôsobom, sa pohľadávka Flight Refund bude javiť ako v právnom vákuu. Európsky platobný rozkaz bol vydaný, ale nemôže byť vyhlásený za vykonateľný. Nariadenie o EPR jasne uvádza, že konanie musí pokračovať v členskom štáte pôvodu, teda v Maďarsku.

70. Ide zjavne o správny postup za predpokladu, že súdy tohto členského štátu majú medzinárodnú právomoc prejednávať návrh, pričom to tak bude v prípade, ak orgán, ktorý vydal európsky platobný rozkaz, správne preskúmal svoju vlastnú právomoc v súlade s článkami 6 a 8 nariadenia o EPR. Zdá sa však, že normotvorca nepočítal s možnosťou, že súdy členského štátu pôvodu nemusia mať medzinárodnú právomoc prejednávať relevantný návrh.

71. Navyše, aj napriek tomu, že článok 1 ods. 2 nariadenia o EPR uvádza, že nariadenie nebráni navrhovateľovi, aby pri uspokojovaní pohľadávky využil iné konanie, nemôže byť podľa môjho názoru chápaný tak, že umožňuje uplatniť pohľadávku alebo vykonať rozkaz, súbežne s iným konaním, ktoré môže viesť k dvojitej vykonateľnosti. Skôr naopak, ak konanie o európskom platobnom rozkaze nebolo ukončené, zdá sa, že článok 27 nariadenia Brusel I bráni inému súdu, aby o danom návrhu rozhodoval.

72. Ako som už navrhla²⁵ a ako už bolo zdôraznené v pripomienkach predložených Súdnemu dvoru, právna úprava výslovne neupravuje riešenie za takých okolností, akými sú tie vo veci samej. V dôsledku toho je potrebné nájsť riešenie, ktoré nie je v rozpore s právnymi predpismi, a ktoré umožňuje, aby bolo konanie o európskom platobnom rozkaze ukončené, aby si Flight Refund mohla vymáhať svoju pohľadávku (ak si to ešte želá) a aby sa spoločnosť Lufthansa mohla brániť na súde, ktorý má právomoc na účely nariadenia Brusel I.

23 — Pozri bod 11 vyššie.

24 — Rozsudok vo veci Goldbet Sportwetten (C-144/12, EU:C:2013:393, body 38 až 41).

25 — Pozri bod 49 vyššie.

73. Spoločnosť Lufthansa vo svojom odpore neupozornila na problém týkajúci sa miestnej nepríslušnosti notárky. Ak by to však aj spravila, nemohlo by to zmeniť procesnú situáciu. Účinok odporu, ktorý nemusí obsahovať vyhlásenie o dôvodoch námietky, by podľa môjho názoru zostal rovnaký ako za daných okolností konania vo veci samej: návrh by musel naďalej pokračovať pred príslušnými súdmi členského štátu pôvodu, a nemožnosť nájsť takýto súd by zostala nezmenená.

74. Spoločnosť Lufthansa by pravdepodobne mohla v súlade s článkom 20 ods. 2 nariadenia o EPR spochybniť miestnu príslušnosť notárky po uplynutí lehoty na podanie svojej námietky (a tak, implicitne, iba vtedy ak bol európsky platobný rozkaz vyhlásený za vykonateľný), z dôvodu, že rozkaz bol „zjavne nesprávne vydaný, vzhľadom na požiadavky stanovené v tomto nariadení“ – čo je skutočnosť, ktorá má byť podľa môjho názoru vykladaná tak, aby zahŕňala jeho vydanie orgánom, ktorý zjavne nemal medzinárodnú právomoc v súlade s nariadením Brusel I. To by zahŕňalo podanie žiadosti o preskúmanie rozkazu zo strany „príslušného súdu v členskom štáte pôvodu“, ktorý by musel, v prípade, že by sa zistilo, že preskúmanie je odôvodnené, vyhlásiť európsky platobný rozkaz za neplatný. Tam by sa konanie skončilo (bez toho, aby bol potrebné znovu podávať návrh, v rámci toho istého alebo iného konania, na príslušnom súde).

75. Netvrdím, že spoločnosť Lufthansa mala takto postupovať – zdá sa byť nepravdepodobné, že z komerčného hľadiska by bolo v jej záujme tak urobiť. Myslím si však, že je namieste pozastaviť sa a posúdiť túto situáciu a porovnať ju so situáciou v konaní vo veci samej.

76. Ak odporca požiadal o preskúmanie podľa článku 20 ods. 2 nariadenia o EPR, je zrejmé, po prvé, že vždy musí existovať „príslušný súd v členskom štáte pôvodu“, aby vykonal takéto preskúmanie, aj keď – ako to môže byť v danej veci – v danom štáte nie je žiadny súd, ktorý by bol príslušný rozhodovať o predmetnom návrhu. Ak by to tak nebolo, bolo by nemožné napraviť situácie, keď bol európsky platobný rozkaz vydaný orgánom, ktorý nemá medzinárodnú právomoc, pričom táto možnosť musí existovať.

77. Je tiež zrejmé, že vzhľadom na to, že označenie príslušného súdu nie je upravené v nariadení o EPR, má sa riadiť vnútroštátnymi právnymi predpismi podľa článku 26 nariadenia. V Maďarsku sa preto takéto vnútroštátne právne predpisy²⁶ musia vykladať tak, že ak označenie príslušného súdu automaticky nevyplýva, napríklad, z miesta sídla notára, ktorý vydal európsky platobný rozkaz, potom to je práve Kúria, ktorý môže a má povinnosť označiť príslušný súd. V prípade, že bol rozkaz nesprávne vydaný, musí tento súd konanie zastaviť a rozkaz vyhlásiť za neplatný. Súd, ktorý je príslušný konať v takejto situácii, nie je súdom, ktorý je príslušný rozhodovať o predmetnom návrhu. Je to súd, ktorý je príslušný preskúmať zákonnosť európskeho platobného rozkazu.

78. O danú situáciu ide v podstate v prejednávanej veci. Kúria je v skutočnosti požiadaný, na základe záväzkov, ktoré mu vyplývajú z maďarského občianskeho súdneho poriadku v spojení s článkom 17 ods. 1 nariadenia o EPR a na základe jeho povinnosti zabezpečiť úplnú účinnosť noriem právomoci práva EÚ, označiť súd príslušný na rozhodovanie o prejednávanom návrhu. Na tento účel musí preskúmať všetky skutočnosti relevantné pre určenie príslušnosti. Jedinou situáciou, kedy nie je schopný takéhoto označenia je, keď je presvedčený o tom, že maďarské súdy nemajú medzinárodnú právomoc.

79. Logickým postupom, ktorý by mal v tejto situácii nasledovať, by bolo označiť súd, ktorý má právomoc preskúmať platnosť európskeho platobného rozkazu, v prípade, že žalovaný o preskúmanie požiadal podľa článku 20 ods. 2 nariadenia o EPR, a ktorý je tiež vecne príslušný zaoberať sa takýmito predmetnými návrhmi. Takýto súd sa následne vyhlási, v súlade s článkom 26 ods. 1 nariadenia Brusel

26 — Informácia na internetovej stránke European judicial enforcement (http://www.europe-eje.eu/sites/default/files/pj/dossiers/ipe_hongrie_english.pdf) týkajúca sa konania o európskom platobnom rozkaze v Maďarsku jednoducho stanovuje, že „preskúmanie uvedené v článku 20 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1896/2006 je upravené maďarskými predpismi o prípustnosti znovuotvorenie konania (Občiansky súdny poriadok)“.

I, za nepríslušný konať vo veci návrhu, okrem prípadu, keď sa žalovaný zúčastnil na konaní s iným cieľom ako spochybníť jeho príslušnosť. Žalobca sa bude následne môcť dovolávať svojho nároku na inom príslušnom súde. V prípade, že sa žalovaný zúčastnil na konaní s iným cieľom, bude príslušnosť súdu založená na článku 24 nariadenia Brusel I a konanie bude pokračovať v súlade s článkom 17 nariadenia o EPR.

80. Takéto riešenie, ktoré vo veľkej miere zodpovedá riešeniu, o akom sa uvažovalo v druhej prejudiciálnej otázke predloženej Kúria, podľa môjho názoru nijako neprotirečí príslušným právnym predpisom. Mohlo by síce predstavovať problémy, v prípade, že by neexistoval označiteľný súd, ktorý by bol príslušný preskúmať platnosť európskeho platobného rozkazu a bol by zároveň vecne príslušný prejednať predmetné návrhy.

81. Ďalšie riešenie predpokladané Kúria v jeho prvej prejudiciálnej otázke by zahŕňalo preskúmanie *ex offio* európskeho platobného rozkazu zo strany samotného Kúria. Hoci by sa týmto riešením dosiahli v skutočnosti zjavne požadované výsledky spôsobom, ktorý sa výrazne nelíši od ostatných riešení, zdá sa mi to byť menej v súlade s ustanoveniami nariadenia o EPR, v tom rozsahu, že článok 20 tohto nariadenia nestanovuje *ex offio* preskúmanie, ale iba preskúmanie na žiadosť žalovaného.

Záverečné poznámky

82. Pohľadávka, ktorá je predmetom sporu v konaní vo veci samej, je malá,²⁷ hoci uznávam, že môže byť výrazne vyššia v iných konaniach o európskom platobnom rozkaze. Vo všetkých porovnateľných situáciách je však konečné riešenie tohto problému jasné: v záujme všetkých strán musí byť konanie o európskom platobnom rozkaze ukončené tak, aby bolo možné, v prípade, že si to účastníci želajú, uplatniť si nárok na príslušnom súde. V prípade, že by bol problém predložený na súde nižšieho stupňa, je celkom možné, že by sa pragmatické riešenia našlo, bez toho, aby bolo potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore.

83. Otázka má byť však rozhodnutá na súde, proti rozhodnutiam ktorého nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, a ktorý preto podľa článku 267 tretieho pododseku ZFEÚ nemá inú možnosť, ako len požiadať o takéto rozhodnutie. Kúria tejto povinnosti lojálne vyhovel. V dôsledku toho, aj keď obe riešenia, ktoré samotný Kúria označil, (podľa môjho názoru) poskytlí uspokojivý výsledok, vec musí byť podrobne preskúmaná Súdny dvorom.

84. Zdá sa mi, že ide, *par excellence*, o taký druh veci, pre ktorú sa javí byť primeraným menej intenzívny postup – či už je to postup „green light“, ktorý často presadzoval môj predchodca, Sir Francis Jacobs²⁸, prípadne nejaký iný mechanizmus. Vzhľadom na rastúcu pracovnú náplň Súdneho dvora a na tlak, ktorý sa naň vyvíja, aby rýchlo rozhodol a odpovedal na otázky položené vnútroštátnymi súdmi, je užitočné opätovne začať diskusiu na túto tému.

27 — Hlavná pohľadávka je vo výške 600 eur. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávky medzi Flight Refund a cestujúcou bude mať Flight Refund nárok na 25 % z tejto sumy (150 eur), v prípade, že sa rozhodne v prospech pohľadávky, a v prípade, že pohľadávka nebude mať úspech, nebude mať nárok na odmenu. Za týchto okolností nie je prekvapením, že sa Flight Refund nijako osobitne neusilovala ani neinvestovala do pomoci Kúria alebo Súdneho dvoru pri riešení daného problému, ktorý čiastočne vznikol v dôsledku prehliadnutia zo strany normotvorcu, a čiastočne z nedostatočnej odbornej precíznosti zo strany samotnej Flight Refund, jej právnej zástupkyne a notárky, ktorá vydala európsky platobný rozkaz. Navyše, vzhľadom na predmetnú sumu a jej pevné presvedčenie o tom, že nie je za žiadnych okolností zodpovedná, nie je prekvapením, že spoločnosť Lufthansa bola v tomto zmysle rovnako uvoľnená.

28 — Pozri napríklad jeho príhovor „*The European Courts and the UK – What Future? A New Role for English Courts*“, prednesený na 13. výročnej prednáške Law Reform Committee, 18. novembra 2014 (<http://www.barcouncil.org.uk/media-centre/speeches,-letters-and-reports/speeches-of-interest/>).

Návrh

85. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na otázky, ktoré mu predložil Kúria, odpovedal takto: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze, sa má vykladať v tom zmysle, že

- a) ak bol európsky platobný rozkaz vydaný súdom alebo orgánom členského štátu, avšak nie je možné označiť základy miestnej príslušnosti súdov tohto členského štátu vo vzťahu k uplatnenému nároku;
- b) žalovaný podal odpor s tým, že podľa článku 17 ods. 1 nariadenia č. 1896/2006 musí konanie pokračovať pred príslušnými súdmi tohto členského štátu v súlade s obvyklými normami občianskeho súdneho konania, a
- c) súd vyššieho stupňa je povinný, v súlade s týmito normami, označiť príslušný súd,

súd vyššieho stupňa by mal následne označiť súd, ktorý bude príslušný preskúmať platnosť európskeho platobného rozkazu, v prípade, že žalovaný požiadal o preskúmanie podľa článku 20 ods. 2 nariadenia č. 1896/2006, a ktorý je tiež vecne príslušný na prejednanie tohto druhu návrhov.